VALTAKUNNANSYYTTÄJÄNVIRASTO

Muistio

Toiminnan tuki
Christer Lundström

17.10.2017

Dnro 85/61/17

Valtiovarainvaliokunnan
Kunta- ja terveysjaosto

Hallituksen esitys HE 106/2017 vp eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018

Syyttäjälaitoksen vuoden 2018 määrärahaksi esitetään 44,205 M€, noin 540 000 € vähemmän kuin kuluvana vuonna. Kun otetaan huomion kilpailukykysopimuksen tuomat kustannussäästöt, varsinainen vähennys on noin 400 000 €. Määräraha sisältää 400 000 €:n lisäpanostuksen terrorismirikosten torjuntaan ja rikosvastuun toteuttamiseen. Kyseinen panostus ei siis ole syyttäjälaitokselle lisäystä, vaan joudutaan toteuttamaan uudelleen kohdentamisilla.

Määrärahamitoituksessa on otettu huomioon sakosta ja rikesakosta annetun lain ja ajokorttilain muutokset, jotka ovat parhaillaan eduskunnan käsittelyssä. Sillä on arvioitu saavuttavan noin 400 000 €:n vuonna 2018 ja 650 000 €:n säästön vuodesta 2019 alkaen syyttäjälaitokselle. Tämä säästöodotus vaikuttaa hiukan ylimitoitetulta ja syntyy ainoastaan, jos ajokieltoa koskevat asiat kokonaisuudessaan onnistutaan siirtämään tuomioistuimilta poliisin ratkaistaviksi. Jos ajokieltoasiat edelleen käsitellään yleisissä tuomioistuimissa, syyttäjille ei synny laisinkaan säästöä. Uudistus edellyttää poliisin tietojärjestelmien muuttamista.

Kesällä 2017 rikosasioita koskevaa eurooppalaista tutkintamääräystä koskeva direktiivi (EIO) tuli voimaan Suomen osalta. Arvion mukaan direktiiviin liittyvät tehtävät aiheuttavat noin 5 henkilötyövuoden lisätyömäärän syyttäjälaitokselle. Tämäkin uudistus toteutettiin ilman lisäresursseja sisäisillä uudelleen kohdennuksilla.

Hallitus on vuoden 2018 talousarvioesityksessään panostanut erityisesti sisäiseen turvallisuuteen, mikä tämän päivän tilanteessa onkin hyvin tarpeellista. Muun muassa poliisi on tästä syystä saanut lisävoimavaroja. Niiden avulla voidaan arvioida selviävän myös uusia rikoksia, joiden rikosvastuun toteuttaminen siirtyy syyttäjille. Nykyisillä niukoilla voimavaroilla syyttäjälaitoksella tulee olemaan suuri haaste selviytyä tästäkin lisätyöstä. Olisi hyvinkin tarpeellista, että suunnattaessa lisäresursseja

Albertinkatu 25 A PL 333
00181 Helsinki
Puh 029 56 20800
Fax 029 56 20888

sisäiseen turvallisuuteen, muistettaisiin ottaa huomioon koko rikosprosessiketju. Tästä olen aikaisemminkin muistuttanut lakivaliokuntaa.

Vuoden 2018 esitetyllä määrärahalla syyttäjälaitos arvioi pääsevänsä enintään välttävään tulokseen. Erityisesti pitkään (yli vuoden) syyteharkinnassa olleiden asioiden määrä on noussut noin 300 asiaan. Pitkään syyteharkintaan liittyy selviä oikeusturva riskejä. Tämä kehitys on huolestuttavaa, mutta nykyisillä resursseilla ei vaikuta olevan realistista saada määrää tästä pienemmäksi.

Tulevien vuosien kehykset ovat taas pienenemässä. Kehyskaudella syyttäjälaitoksen kehys pienenee noin 1,8 M€, jos jätetään kilpailukykysopimuksen vaikutus huomioimatta. Saman aikaisesti ollaan kehittämässä uutta aineistopankki (AIPA) tietojärjestelmää. Tämä tulee edellyttämään merkittävää noin 7-8 M€ taloudellista panostusta syyttäjälaitokselta. Viimeistään siinä vaiheessa syyttäjälaitoksen siirtyvät määrärahat hupenevat. AIPA-tietojärjestelmän valmistumien näyttää lykkääntyvän. Tämän hetken arvion mukaan AIPA valmistuu vuonna 2021. Olisi erittäin tärkeätä, että AIPAn rikosasioiden osuus ja poliisien suunnitteilla oleva Vitja-tietojärjestelmä valmistuisivat saman aikaisesti. Koska AIPAN:n käyttöönottoa on jo aloitettu summaaristen asioiden osalta koko rakennusvaiheena syntyy päällekkäisiä kustannuksia kahden rinnakkaisen järjestelmän ylläpidosta.

Syyttäjälaitos on uudistamassa sekä toimintaansa että organisaatiotaan Syyttäjälaitos 2.0 hankkeella. Nopeasti käsiteltävien asioiden työprosesseja yhdenmukaistetaan ja pyrkimyksenä on, että ne edellyttäisivät nykyistä pienempää työpanosta. Samalla kehitetään vaativien asioiden työprosesseja. Vaativat asiat edellyttävät jatkuvasti suurempaa työpanosta juttujen koon kasvaessa ja niiden oikeudellinen luonteen monimutkaistuessa. Koko syyttäjälaitoksen tukitoiminnot ollaan keskittämässä jo kuluvan vuoden aikana. Syyttäjälaitos on tarkoitus organisoida yhden viraston mallin mukaisesti 1.9.2018 lukien. Virasto on tarkoitus jakaa neljään alueeseen. Samanaikaisesti erikoissyyttäjäjärjestelmää kehitetään. Syyttäjälaitos on myös harjoittanut säästöihin tähtäävää aktiivista toimitilasuunnittelua.

Syyttäjälaitos on siis tehnyt kaikki voitavansa oman toimintansa tehostamiseksi. Nämä toimet eivät kuitenkaan riitä kattamaan niitä vajeita,

Muistio

Toiminnan tuki 17.10.2017 Dnro 85/61/17
Christer Lundström

mitkä resurssien vähentämisestä aiheutuu. Syyttäjälaitoksen kokonaismenoista yli 80 % muodostuu henkilöstömenoista. Alenevat kehykset tarkoittavat näin ollen henkilöstön vähentämistä.

Viime aikoina ns. poliisirikokset ovat aiheuttaneet suuren työmäärän lisäyksen syyttäjälaitoksessa. Tämä on ensisijaisesti johtunut muutamasta isosta jutusta. Yksinomaan ns. Arnion-asia työllistää kuluvana vuonna noin 6 henkilötyövuotta. Näyttää siltä, että sen työllistävä vaikutus jatkuu lähes hyvin suurena vielä vuonna 2018, jolloin ns. tynnyrijuttu käsitellään hovioikeudessa kesään 2018 saakka.